

ئىسلام دەپنە لە قەھەسدا بېت تا ئازادى رەھا بېت؟

ناسىك نۇھمەد

nasikahmad2@yahoo.com

ژىيانى ژنان لە شەرق پىراو پىرى ووشەى تراژىدىيا تراژىدىيايە، تەواوى دىنيا باسى ئەم تراژىدىيا ئىنسانىيە دەكەن لە ھەزارەى سېھەمدا. تەننەت ئەو ژنانەى كە لە شەرقەوھە روويان كىردۆتە وولاتانى غەرب وئەوروپا كە ئەندازەيەك لە مافەكانى ژنانى تيا بەرقەرارە، ژيانىان ھەر تراژىدىيا وبيبەشىيە.

لە وولاتانى شەرق بەتايبەت ئەو وولاتانەى كە ئىسلام تيايدا قانون و ئايدۆلۇژيايە و حكومت كۆمەلگاي ئەسىرى ئەوئايدۆلۇژيايە كىردوھ، لە جياكىردنەوھى كۆمەلەيتى ئىنسانەكاندا ژن پلەى سەيەم يان چوارەم لە وولاتا وەردەگرى،

ئەمە ئەگەر وولاتانى خەلافەتى ئىسلامى كەنداو لەبەرچا و نەگىرەن. ژن خۆى خاوەنى خۆى نىيە، بەلكو لە تەمەنە جياوازەكانى ژندا خىزان، باوك، برا دەست بە دەست خاوەندارىتى ژن دەدەن بە يەكتىرى، تا لە دووا پۆژىكىدا كە بۇيان داناوھ دەگات بە مېردەكەى. مېردەكەى ئىتەر ئاخىرەن ئىستگاي خاوەندارەتى ئەسلىيەتى، كچان و مندالانى كچ بۇ ئەم خاوەنە بەخىو دەكرىن و حازر دەكرىن. لەم نيوەدا و لەم پىرۆسەيەدا ئەگەر ژنان لە رى لايان دا لىئەدرىن، ئەشكەنجە ئەدرىن، ئازار ئەدرىن، زىندانى ئەكرىن، ئەكوژرىن، بەردەباران ئەكرىن.

نەك ژنانى ئاسايى كۆمەلگا كە مائەكانيان زىندانە بۇيان، بەلكو تەننەت ژنانى قسەكەرى نىو مىدياكان، ميوانى بەرنامە تەلەفوزىيەكان، شەخسىيات و كەسايەتتە ژنەكانى نىو دىنيى ئەدەب و زانست و نووسەرەكان، كە باس لە رىزگارى ژن دەكەن و بەرپاوەت وەك لايەنگرى مافەكانى ژنان و بىزار لەزۆم و زۆرى سەر ژنان خۆنىشان دەدەن و كۆلىك ئامۆزگارى پىشكەش ئەكەن. بەداخوھە خۆيان قورىانيان و كۆيلەن و پىيوستە ئازاد بكرىن! ئازاد بكرىن لە بەلای نامۆبوون بە خۆدى خۆيان، بە ئىنسان و ئارەزووھەكانى، رىزگارىبوون لە دىن و خورافە، رىزگارىبوون لە ئىحساسى عەيبوونى ژن بوون، رىزگارىبوون لەبالادەستى ئەو بىروباوھەرانەى كە مايەى كۆيلەيتى ژنە بەسەر بىركردنەوھە و ھەلسەكەوتيانەوھە! موسىبەتى گەورەى ژنان بەتايبەتتى و جەماوهرى فراوانى خەلك بەگشتى بالادەستى ئىسلامە وەك قانون و بىروباوھەرىكى سەروو ئىنسان وئاوپىداكردىنەتى لەلەين دەسەلاتەكان و رەوتى ئىسلامى سىياسى و سىياسەتى وولاتانى غەربەوھە و لەسەروويانەوھە دەستەى فەرمانرەوای ئەمەرىكا. مانەوھى بالادەستى ئىسلام بەسەر موقەدەرەتى خەلكەوھە و پىناسەكردنى وەك ھەويەتى خەلك بۆتە تەوقىكى ئاگرىن و لەگەردنى خەلكيان ئالاندوھە، ھەنگاويكى گەورە بەرەو رىزگارى و ئازادى تەواوى ژنان و ئىنسانەكان لەو وولاتانە رىزگارىكردن و پاكىكردنەوھى كۆمەلگايە لە ژەھراوى ئىسلام بە قانون و ئەحكام و تىرۆرىزم و حكوماتەكانىيەوھە...

لە شەرقدا ئىسلام كە ئىدۆلۇژياى تەحقىر و ستەم و قىزەوونكردنى ژنە، تابۆيەكە و رەخنە گرتن لىي دەپنە بەھەزاران سەيتەردەا بىروات. بەشىكى زۆر لەوانەى كە دەم لە مافى ژن دەكووتن، نەيانتوانىوھە لە بازەى بالادەستى دىد و بۆچوونى ئىسلام سەبارەت بە ژن دەرچن. بەھۆى لەئازادابوونى مەدىكى جىھانى لەدیفاع لەماف و ئازادى ژن، شەپۆلىكى رەخنەگرتنى گەورە لەخراپى ھەلومەرجى ژيانى ژنان لەشەرقدا و تاوانباركردنى ئىسلام لەم رووھە. ئەمرو كەسانىكى زۆر پەيدا بوون لەخۆدى شەرقدا بەشىوھى جۆراوچۆر ھەوليانداوھە خۆيان لە قەرەى باس لەمەسەلەى ژن بەدەن. ھاتنى ئەم رۆشنىكرانە بۆ نىو مەيدانى گىفتوگۆ لەسەر مەسەلەى ژن، نارەھەتى و نىگەرانيان نىيە بەرامبەر ئەو تراژىدىيايەى كە ژنان لە شەرقدا رووبەروى ئەبنەوھە، لەخۆوھەش نەھاتوون ئەم كارە بكنە و كۆپەر چاويانكردىبىتەوھە يان تازە لە چەوسانەوھە و زۆلمى سەر ژيانى ژنان ئاگادار بوون. وەك ووتە مەسەلەكە لەئازادابوونى رەخنەيەكى بەھىز و سەتاپاگرە كە كۆمەلگاي ئىنسانى ئىسلام و رەوتە ئىسلامىيەكان و حكومەتە ئىسلامىيەكان و قانونە ئىسلامىيەكانى لەمەر مەسەلەى ژن رووبەرەوھە. بەشىكى زۆر لەمانە ئۆتوماتىكى لە نىو ئىسلامدا بۆ سووچ و دەروازەيەك دەگەرىن كە بتوانن لىوھى ئابروويەك بۆ دىدى ئىسلام سەبارەت بە ژن بەھىلنەوھە، تا جەھەنمىك كە ئىسلام بۆ ژيانى ژنانى داخستوھە، بەبالاى دىن و شەرىعەتى ئىسلام نەگىرى و بىخەنە ئەستۆى دەستەوتاقمى ئىسلامى، يان لەباشترىن حالەتدا بىخەنە پاى خراپ تەفسىركردنى ئايەتەكان! ئەمانە بۆ دىفاع كىردن لە ئىسلام ھاتونەتە مەيدان نەك بۆ دىفاع لە ژنان. بەشىكى تىرشىيان كە لەم بەشەيان رادىكالتەر خۆدەنۆينن زۆر شەرموكانە و محافەزەكارانە دىنە مەيدانى رەخنەگرتن لە ئىسلام و ئىسلامى سىياسى، بەلام لە نىوھى پىگا ناكام دەمىننەوھە ناتوانن رەخنەكەيان سەرتاپاگرى روو بە دىن و ئىسلام و شەرىعەت بكنەوھە و شۆرىنەوھە بۆ نىو مەيلە جۆراوچۆرەكانى ئىسلامى سىياسى. ئىسلام بىبەرى ئەكەن لە كىردەوھە قىزەوونەكانى ئىسلامى سىياسى، بە چاوى جۆراوچۆر ئەرواننە گروپ و ئەحزابە ئىسلامىيە سىياسىيەكان، پۆلىنيان ئەكەن بۆ باش و خراپ! بۆ تووند رەو ميانە رەو. ئەم بەشە زىاتر لە نىو شەخسىياتەكانى بزووتنەوھى ژناندا بەرچا و دەكەون. ھەر ئەمانە سەبارەت بە مندال لىيان پىرسى ھەرچۆن دوواكەوتوون سەبارەت بەژن، سەبارەت بەمندالىش ھەروا، مندال وەك ئىنسانىكى تەواو و قابىلى ئىحترام و خاوەن شەخسىيەتى خۆ چا و لىناكەن، سەبارەت بە ئازادى بىرەباوھە و عەقىدە و ھەلسورانى سىياسى لىيان پىرسە لە چوارچىوھى دەسەلات، ناتوانن واو تر تەسەور بكنە.

نەك تەنھا بانگەواز بۆ ئازادى ئىنسان و خەباتكردن لەم مەيدانەدا، بەلكو ئىنسان گەر بىھويت خۆى ئازاد بىت و ئازادى و پىيادەكردنى مافەكان بە خۆى بىرى، بەر لەوھە ئەبى لە ھەنگاوى يەكەمدا خۆى لە دىن و مەزھەب و ھەر جۆرە خورافە و عەقىدەى بەندكردنى ئىنسان رىزگار كىردى. ئىنسانى كۆيلەى خورافە و ئىسلام و قەوم و تايەفە ناتوانى تەلىسىمى تابۇكان بىشكىنى و بانگەواز بۆ ئازادى ئىنسان بكات.

ئازادى بەش بەش ناكىرى، خەباتكردن و بانگەوازكردنى ئازادى ئىنسان بە پراوپىرى ووشەى ئازادى لە گرەوى رەخنەيەكى سەرتاپاگىر و دوور لە سازشە بەرامبەر بە تەواوى ئەو يېروباوەر و كردهوەر پراكتىكانەى كە ئازادى ئىنسانيان لە قالب داوہ. ھەر ئىنسانىك لە ئەلفەوہ تا ياي ئىسلام و دىن و شەرىعەت، يان ھەر يېروباوەرىكى تىرى پياوسالارى و دژى ئىنسانى نەخاتە ژىر رەخنەى قوولى ئىنسانى خۆيەوہ، ناتوانى تىكۆشەر يان لايەنگر يان قسەكەرى ئازادى و رەھايى ژن بىت. ئەو شەخسىيات و كەسايەتى ولايەن و رۆشنىيرانە وەختىك قسەدەكەن و دەنووسن، ئىنسان ناتوانى لەوہ تىبگات كە مەسەلەيان دىفاعكردنە لە مافى ئىنسانى ژن و بەژىردەستەيى وبى مافيان زەجر دەكيشن يان دىفاع لە كۆنەپەرستى دەكەن!. بەلكو تەنيا دەتوانى وەھا تىبگەيت كەوہك پارژەرەيك خەرىكەن لە دادگاى ئىنسانىيەتدا بەرئەت بۆ تاوانەكانى ئىسلام و شەرىعەتى ئىسلامى بەھەرقىمەتتە وەر بگرن و ئىسلام لەو مەئزق و ئەزەمە و ناپەزايەتتە قوولە كە رووبەرەوى ئەكرىتەوہ پزگار بگەن!. بۆيە بەھەزارو يەك شىوہ تەبىرير ئەھىننەوہ بۆ بەرەريەتتە كە ئىسلام و نۆينەرانى ئەمرۆى بەسەر دوينى و ئىستا و ئايندەى ژيانى ژنان و ئىنسانەكاندا ھىناوئەتى و دەيھىنى، پاسا و ئەھىننەوہ بۆ كوشتوكوشتارىك كە لەرژھەلات و لەم سالانەى دووايشدا لەجەرگەى ئەورۇپا و غەربدا بەرىياخستووہ، وەختىك لىيان دەپرسى بۆ وا دەكەن ئەلەين ئاخىر ئەم كارەى لە شەرق دەكرى بەرھەمى توندوتىژى غەرب و زولمىكە كە لەلايەن غەربەوہ بەسەر خەلكى رۆژھەلاتى ناوہراستدا سەپاوە، بەم بيانووہ تىرۆرىزمى ئىسلامى پاسا ئەكەن تەنانت چاويان نووقاندوہ بەرامبەر ئەو تراژىديايەى كە ئىسلام و ئىسلامى سىياسى بۆ ژنانى خولقاندووہ بەو ھۆيەوہى كە ئىسلامى سىياسى لە جەنگدايە لەگەل (ئىمپىريالىزم) غەربى، چەپلە لىئەدەن بۆ تەقاندنەوہ و تىرۆرىزمىك كە ھەماس و جىھاد و حزب اللەيەكان دژ بە خەلكى مەدەنى ئىسرائىل بەرىيئەخات بە پاساوى داگىركردنى زەوى فەلەستىنيەكان لەلايەن ئىسرائىلەوہ يان بەپاساوى تىرۆرىزمى ئىسرائىليەكان. لەم نىوہدا جۆرەھا رەوت و مەكاتب لە قووماشى پۆست مۆدىرنىزم و فېمىنىزمى ئىسلامى و ناسيونال فېمىنىزم شكلىان گرتووہو ھەموو ھەر خەرىكەن، مافەكانى ژنانى ھەر وولاتە بگەنە قوربانى فەرھەنگى ئەو وولاتە و گۆرپنەكەشى بسپىرن بەپروسيەكى چەند سەد سالە، يان دەلەين ھەر مىللەت و وولاتە دەبى بە پىئى كلتورى خۆى حسابى بۆ بكرى. دەبى كىشەى نەتەوہ چارەسەر بكرىت ئىنجا وەختى كىشەى ژنان دىت. پاسا و ئەھىننەوہ بۆ كوشت و زىندانىكردن و بەردەبارانكردن و ئەشكەنجەدانى ژنان و دواترىش تاوانەكەى ئەدەنە مى ئىنسانەكانى كۆمەلگە كە بەھەزارو يەك دەزگای سەركوتگەر و مەلاو مەزگەوت و پاسەوان خەرىكەن ئەم تراژىديايانە بە سەر كۆمەلگا و ئىنسانەكاندا ئەسەپىنن. سەدو يەك بەھانەى پووجى تىرى لەم بابەتە كە ئامانجەكەى لە دوالىكدانەوہدا دەكاتە ھىشتنەوہى تراژىديايى ئىستاي ژيانى ژنان لەم وولاتانەدا. تازە ئەم دەردە بەشىكى زۆر لە رۆشنفكران و چەپى ئەورۇپا و غەربىشى گرتوتەوہ.

لە دووا قسەمدا ئەمەويت بلىم كە تىروانىن بۆ مەسەلەى ژن و ئازادى ژن تەعبىرە لە تىروانىنىكى فراوانتر بۆ سەرچەم مەسەلە و بابەتەكانى جىھانى ئەمرۆ، وە پىچەوانەكەشى راستە، باشتر بلىم تىروانىن بۆ مەسەلەى ژن لە نىو تىروانىنىكى فراوانتردا بۆ ئازادى، يەكسانى، مۆدىرنىزم، مافەكانى تاك و كۆى ھەموو ئىنسانەكانى كۆمەلگا خۆى دەبىنەتەوہ. كەسىك كە شەخسىيات و مافى ئەمرۆيى بۆ مندالان قایل نەبىت، كەسىك كە دىفاع لە ئازادى بى قەيد و شەرتى بەيان و عەقىدە و يېروباوہ نەكات، بۆ خودى پياوان ئازادى و ماف قایل نەبىت، كەسىك ئىنسان نەخاتە پىش سىياسەت و ئايدۆلۆژىياو مەنفعەتى سىياسىيەوہ. كەسىك بەناوى پووجى خواو نىشتىمان و خاك و وولات و كەلتور و مىللەتەوہ بىر لە ئىنسان بگاتەوہ و بەم دیدانەوہ ئىنسان پىناسە بگات، ناتوانى بە ماناى تەواوى ووشەكە دىفاع لە ئازادى و بەرەبەرى ژن و پياو بگات. مافەكانى ژنان مافى جىھانى ئىنسانن، لەقالبدانى لەنىو ئەو سنوورانەى سەرەوہدا خالىكردنەوہيەتى لە ناوہرۆكە ئىنسانىيەكەى.

2005/2/12